

Rasizem, etnična diskriminacija in socialna izključenost v športu

Člen 21, ki sodi v poglavje o enakosti [Listine Evropske unije o temeljnih pravicah](#), prepoveduje diskriminacijo na podlagi več razlogov, med katere sodijo rasa, barva kože, etnično ali socialno poreklo in pripadnost narodni manjšini.

Politični okvir

Evropska unija posveča vse večje zanimanje možnostim, ki jih ponuja šport pri sporočanju človeških vrednot. Obenem sta se na evropski ravni v zadnjem desetletju občutno spremenila dojemanje in ozaveščenost o rasizmu in diskriminaciji v športu, vsaj kar se tiče nogometa, kar vse bolj kliče po ukrepanju. Evropski in mednarodni akterji in zainteresirane strani, ki delujejo na športnem področju, podpirajo prizadevanja za dejavnejše ukrepanje proti rasizmu in diskriminaciji v športu.

[Agencija Evropske unije za temeljne pravice \(FRA\)](#) podrobno preučuje ta vprašanja v novem poročilu.

Večja udeležba v športih

V številnih športnih panogah v Evropski uniji so manjšine in priseljenci premalo zastopani, to pa še zlasti velja za vodstvene položaje v športnih organizacijah. Še zlasti slabo so zastopane ženske in dekleta z manjšinsko ali priseljsko pripadnostjo.

V nekaterih državah sta lahko vzrok za nizko udeležbo Romov in Travellerjev v športu njihova socialna izključenost in geografska oddaljenost. Stopnje udeležbe nekaterih skupin prebivalstva so nižje tudi zaradi pomanjkanja športnih objektov na nekaterih območjih.

Krepitev ozaveščenosti in povečevanje raznolikosti
Športni vodstveni organi, zveze in klubi bi morali izvajati bolj usmerjene dejavnosti ozaveščanja, da bi izkoristili možnosti za vključevanje, ki jih ponuja šport. Takšne dejavnosti bi lahko obsegale različne programe za spodbujanje udeležbe migrantov in pripadnikov etničnih manjšin ali pobude za odpravo ovir, ki jim preprečujejo dostop do vodstvenih položajev v športnih organizacijah.

Spremljanje rasističnih incidentov v športu

Mediji pogosto poročajo o rasističnih incidentih med gledalci športnih dogodkov. Kot kažejo podatki za moški nogomet, so glavni krivci za takšne incidente navijači.

Rasistični incidenti pa so prisotni tudi med igralci, zlasti v amaterskih športih.

V rasistične incidente so lahko vpleteni tudi sodniki in klubski funkcionarji. Poleg tega se precej incidentov zgodi na področju mladinskih športov.

Samo nekaj držav članic EU ima vzpostavljene sisteme za spremljanje rasističnih incidentov v športu. Nekateri sistemi so naprednejši in zajamejo več rasističnih incidentov kot drugi, pri čemer pa je na voljo največ podatkov za nogomet.

Učinkovito spremljanje

Nacionalne in lokalne organe pozivamo, naj v tesnem sodelovanju s športnimi zvezami razvijejo učinkovito spremljanje rasističnih incidentov in diskriminacije v športu ter tako izboljšajo beleženje incidentov in tudi olajšajo vlaganje posameznih pritožb.

Okrepitev pravne ureditve in pregona proti rasističnim incidentom v športu

Statuti ali podobni dokumenti evropskih in mednarodnih športnih organizacij pogosto vsebujejo protirasistične ali protidiskriminacijske določbe. Vendar pa ima malo organizacij vzpostavljene jasne disciplinske postopke proti rasističnemu ali diskriminatornemu vedenju, z izjemo mednarodnih organizacij za nogomet in kriket.

Disciplinski predpisi [Evropske nogometne zveze \(UEFA\)](#), kot primer dobre prakse vključujejo protirasistične določbe in seznam negativnih sankcij v primeru kršitve.

Za večjo učinkovitost protirasističnih predpisov: Športni upravni organi morajo izdelati in uveljaviti učinkovite protirasistične predpise in ukrepe za enakopravnost. Evropska komisija bi lahko imela na tem področju pomembno vlogo pri usklajevanju izmenjav dobre prakse med državami članicami.

[Okvirni sklep Sveta o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi](#) je pomemben pravni instrument, ki bi ga lahko uporabili v boju proti rasizmu v športu.

Organi za enakost in šport

Kot je razvidno iz poročila agencije FRA, organi za enakost in druge institucije, kot so nacionalne ustanove za človekove pravice, v vsaj 16 državah članicah EU ukrepajo v primerih rasističnih incidentov in etnične diskriminacije v športu.

Vključitev organov za enakost v spopadanje z rasizmom in etnično diskriminacijo v športu:

Organi za enakost in nacionalne institucije za človekove pravice bi morali biti bolj vključeni v obravnavanje rasne diskriminacije v športu. Ti organi bi lahko podpirali športne zveze in klube pri pripravi dejavnosti za ozaveščanje. Lahko bi zagotavljali podporo potencialnim žrtvam in bi, kjer je to dovoljeno, sodelovali v sodnih postopkih proti storilcem.

Ozadje

Poročilo agencije FRA temelji na razgovorih z ustreznimi strokovnjaki in zainteresiranimi stranmi ter na sekundarnih podatkih in informacijah, ki zajemajo obdobje med letoma 2003 in 2008. Poleg tega so k poročilu prispevale zainteresirane strani na evropski in nacionalni ravni, vključno z nacionalnimi športnimi zvezami. Raziskava je zajemala poklicne in amaterske športe, v katerih sodelujejo moški, ženske in otroci ali mladostniki.

V vsaki od 27 držav članic EU so bili obravnavani nogomet, atletika in še tretji šport, ki je priljubljen v posamezni državi.

Država članica EU	Obravnavani športi
Avstrija	Nogomet, atletika, alpsko smučanje
Belgija	Nogomet, atletika, košarka
Bolgarija	Nogomet, atletika, odbojka
Ciper	Nogomet, atletika, košarka
Češka republika	Nogomet, atletika, hokej na ledu
Danska	Nogomet, atletika, rokomet
Estonija	Nogomet, atletika, košarka
Finska	Nogomet, atletika, košarka
Francija	Nogomet, atletika, tenis
Nemčija	Nogomet, atletika, rokomet
Grčija	Nogomet, atletika, košarka
Madžarska	Nogomet, atletika, vaterpolo
Irska	Nogomet, atletika, hurling/camogie (hokeju podobna igra na travi za moške/ženske)
Italija	Nogomet, atletika, košarka
Latvija	Nogomet, atletika, hokej na ledu
Litva	Nogomet, atletika, košarka
Luksemburg	Nogomet, atletika, kolesarstvo
Malta	Nogomet, atletika, košarka
Nizozemska	Nogomet, atletika, korfbal (košarki podobna igra)
Poljska	Nogomet, atletika, spidvej
Portugalska	Nogomet, atletika, rokomet
Romunija	Nogomet, atletika, rokomet
Slovaška	Nogomet, atletika, hokej na ledu
Slovenija	Nogomet, atletika, alpsko smučanje
Španija	Nogomet, atletika, košarka
Švedska	Nogomet, atletika, hokej na ledu
Združeno kraljestvo	Nogomet, atletika, kriket

Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA) je objavila dve poročili o rasizmu, etničnem razlikovanju ter izključevanju migrantov in manjšin v športu v EU:

- *Rasizem, etnično razlikovanje in izključevanje migrantov in manjšin v športu: primerjalni pregled položaja v Evropski uniji („Racism, ethnic discrimination and exclusion of migrants and minorities in sport: A comparative overview of the situation in the European Union“);*
- *Rasizem, etnično razlikovanje in izključevanje migrantov in manjšin v športu: položaj v Evropski uniji – zbirno poročilo („Racism, ethnic discrimination and exclusion of migrants and minorities in sport: The situation in the European Union – Summary report“).*

V letu 2011 bo objavljen *priročnik dobre prakse* za športna združenja, klube in igralce ali atlete, v katerem bodo opisani tudi primeri pobud za boj proti rasizmu, etničnemu razlikovanju ter izključevanju migrantov in manjšin v športu.

Poročili sta na voljo na spletni strani: www.fra.europa.eu.